



بەرههە فکرن

بەرههە فکرن:

د. عارف حییتۆ

شہ مدین

شەھىدىن

چىرۆك ژبۆ زارۆكان

د. عارف حىتۆ

- **شہمدین / چیرۆک ژبو زارۆکان**
- **نھیسین و بہرھہ فکرن: د. عارف حیتو**
- **تھپچنھن: رۆناک عبدالقادر بامہرنی**
- **بہرگ و نھگار: فہھما ئھبراھھم**
- **دہرھھنا نا ہونہری: رھبہر عمر احمد/ بنگہھھ ئہ پھل**
- **تھراژ: ۱۰۰۰ دانہ**
- **ژمارا سپاردنئ: ۲۰۰۶ / ۳۰۶**
- **وہشان: ژ وہشانھن بنگہھھھ (PSETC-C) زنجھرہ (۲۳)**
- **چاپ: چاپا ئھکئ، چاپخانا ہاوار- دھۆک.**

شہمدین گہنجہ کی ہہ ژار بوو، لی یی زیرہک و
ژیر و جوانمیر بوو.

سپیدہ یہ کی دگہل صہ یی خوہ چوو بازاری. دونیا
بوہار بوو، خوناف ل سہر پھرین گولان دتہ ییسی
و بایہ کی ہوین ل بژیا وی ددا. شہمدین ل بہر
دکانین بازاری را دبوری و صہ یی وی ژی ب دویف
قہ بوو. ژنشکہ کیقہ کچکہ کا جوان و ہہ ژی و ماقویل
دیت، ب تنی ل بازاری دگہریا. فروشیارہ کی
گہرؤک ب دویف قہ بوو، بہ لا خوہ ژیقہ نہ دکر.

شہمدینی بلہز کرہ غار و ہاریکاری یا کچکی کر
کو ژ دەستی وی فروشیاری گہرؤک رزگار بکہت.
دہمی فروشیاری گوئیہ شہمدینی کو مایی خوہ د

وی نه کهت ، شه مدینی ب توندی گوئی: "ئه فه
خویشکا منه و ئه گهر تو به لا خوه ژئفه نه کهی ،
دی خوه کریت بینی".

فرۆشیاری ب تیئ چافی سهح دکره شه مدینی و
سهیئ وی یئ کیلبه قیچ ، ئینا به لا خوه ژئفه کر و
چوو سهر ریکا خوه. که یفا وی کچکی گه له ک ب
شه مدینی هات و ب گرنژینقه سوپاسی یا وی کر.

دهمی فه دگه ریاقه مالا خوه یا ل ناڤ
دارستانی ، گوھ لی بوو پیره ژنه کا سحر بهند یا
دبیژته زه لامه کی ماقویل و ب پاسه وان ، ژبلی
گه نجه کی کو ناڤی وی شه مدینه ، که سه کی دی
نه شیت گوپالی سیحری ژ شکه فتی دهر بیخیت.
پاشی پیره ژنا سحر بهند بهرزه بوو ، هندی وی
زه لامی گازی دکرئ کو فه گهریت و بو بیژیت کا نه و
شه مدینه ل کیفه یه ، لی چ بهر سف نه بوون.

ئینا وی زهلامی، کو خریانی وهزیری سولتانی
بوو، فرمان دا پاسهوانین خوه کو هر کهسهکی
ناقئ وی شهمدین بیت، بگرن و دگهل خوه بیننه د
تهلارا سولتانیقه.

شهمدین بلهز هاته مال و دقیا خوه ژبهه
پاسهوانین سولتانی قهشیریت. لی ل وی دهمی،
جیرانهکی ههقژی شهمدینی، گازی دکری. دهمی
پاسهوانان گوھ ل ناقئ شهمدینی بووی، ئیکسهه
گرتن و برنه تهلارا سولتانی.

ل ناف باخچهیی تهلاری، نازدارا کچا سولتانی
گول ئاف ددان، هر ئه و کچ بوو یا شهمدینی ل
ناف بازاری دیتی و رزگار کری. ههکو نازدارئ
شهمدین دیتی، ئیکسهه فرمان ل پاسهوانان کر کو
بهردهن و ئازاد بکهن.

چاقئ خریانی لی بوو ههکو نازدارا کچا سولتانی
گرتیهک بهردای. ههکو زانی کو ناقئ وی گهنجئ

گرتی شہمدین بوو. فہرمان دا کو جارہکا بگرہنہٴہ
بیی کو کچا سولتانی پی بحہسییت.

دہمی بو جارا دووی شہمدین ہاتیہ گرتن و بریہ
نک خرپانی، ٹیکسہر برہ بہر دہری شکہفتی و
خرپانی گوتی: "گوپالہکی کہن د شکہفتیہ ہہیہ،
بلہز ہہرہ بو من بینہ".

شہمدین چوو د وی شکہفتا مہزنٴہ و ل گوپالی
دگہریا، لی یا بی مفا بوو، چ گوپال ب بہر چاقین
وی نہکہفتن. شکہفتہکا مہزن و ب ترس بوو،
گہلہک دہنگین سہیر و ب ترس دہاتنی. لی وی
ریکا خوہ بہرنہدا و ہہر ل گوپالی دگہریا.

مارہک دیت یی خوہ وہکو صہوکا پیچای، ہیدی
دبہر را بووری، لی پیی وی کہفتہ سہر دارہکی
ہشک و قرپین ژئی ہات. مار ٴہجنقی و ژخہو
ہشیار بوو، شہمدینی دہست دا دارہکی و خوہ ژ

ماری دوور کر، مار ژي ترسيا و چوو دکونه کيځه.
ل جهي ماري، گوپاله کي کورت ل ويړي بوو.

شه مديني گوپال راکر و فيا ژ شکهفتي دهرکه ښت،
لي هرچهک کهفته د ريکا ويدا. وي ژي گوپالي
خوه بلند کر کو هرچي پي ژ خوه بره ښت.

دهمي چاځي هرچي ب گوپالي کهفتي، ههر دوو
دهستين خوه ب سينگي خوه ځه نان و قهباري وي
مهزن بوو، ههر مهزن بوو هه تا دهرې شکهفتي
ههمي گرتي.

پاشي گوټي: "نهو ټه ز خولامي ته مه، سي هيڅيان
ژ من بخوازه دا بو ته ب جه بينم". شه مديني
گوټ: "بله ز من ژ ځيره دهر بيځه".

د چرکه کيدا شه مديني خوه ديت يي دناف ميړگه کا
خه مليندا و صه يي وي ژي يي ل دهف.

دهمی شه‌مدین گیرۆ بووی و ژ شکه‌فتی
ده‌رنه‌که‌فتی، خریانی وه‌سا هزر کر کو شه‌مدینی
گوپال یی بوّ خوه بری و دی چیت نازدارا کچا
سولتانی بوّ خوه خوازیت. ئینا بله‌ز زقریقه
ته‌لاری و که‌فیکا خوه یا سیحری ده‌ریخست و خوه
به‌ره‌ه‌فکر ژبو هه‌ر بو‌یه‌ره‌کی ب قه‌ومیت.

پاسه‌وانان سولتان ئاگه‌هدار کر کو مه‌وکبی
شه‌مدینی پسمیر یی گه‌هشتی، هرچی هیقییا وی یا
دووئ بوّ ب جه ئینا بوو کو بکه‌ته پسمیره‌کی
ژیّه‌اتی و ده‌وله‌مه‌ند.

سولتانی گه‌له‌ک که‌یفا خوه پی ئینا و بره د مالا
خۆقه. ده‌می نازداری شه‌مدین دیتی، ئیکسه‌ر
نیاسی و دوعا ژ خودی کرن کو وی ژ بابی وی
بخوازیت.

دلی شه‌مدینی ژی که‌فت بوو نازداری، له‌وا داخواز
ژ سولتانی کر کو کچا خوه بده‌ته وی.

بهري سولتان بهرسفهكي بدهت، خرياني كه فيكا
خوه يا سيحري ئينا دهر و دانا بهرچاڦين
سولتاني.

ئهڦجا سولتاني ب توره ييڦه گوته شه مديني: "ئهز
كچا خوه نادهمه ته، چونكو من يا ژبو خرياني
وهزيري خوه هيلاي".

نازداري کره قيژي و ههوار، گوته بابي خوه كو
وي خريان نه قيت و حهز ژ شه مديني دكهت.

شه مدین گه لهك خه مگين بوو، ئاگه ه ژ خوه نه ما،
گوپالي وي ژ دهستان كه فته سهر عهردی، خرياني
بلهز خوه ليذا و بره ژ دهرڦه.

دچر كه كيذا، شه مدین ز قريڦه هه ژار و هه مي خه لكی
ل ديوانا سولتاني، جلكين وي يين دريایي و بي
سه روبه ر ديتن. ده مي ئاگه ه ژ خوه بووي،
داخوازا ليبوريني ژ نازداري كر و ب سهرشوري ژ
ديوانا سولتاني دهر كه فته.

نازداري گه لهک کره گري و ثيا دگهل شه مديني
هه ژار بجيت و بره قيت ، لي خرياني گرت و ئينا د
ژوورقه.

ههروهسا خرياني داخواز ژ هرچي کر کو وي بکه ته
سولتان و بابي نازداري ژ سهر عهرشي بينته
خواري. د چاف نقانده کيدا ، خريان دبته سولتان
و نازداري بو خوه دبه ت.

صهي شه مديني نه شيا هه قالي خوه خه مگين
ببينيت ، د پشت شه مديني را زقريقه ديوانا
سولتاني ، ديت کو سولتاني دروست يي قهيد
کرييه و نازدار ژي يا ل بهر پي يين خرياني هي قيا
ژي دکه ت.

ئينا صهي خوه ل ناف چاقين خرياني دا و دا بهر
له قا. گوپال ژ دهستان فری و که فيکا وي يا
سيحري ژي که فته بهر پيا. صهي گوپال ب ده قی
هه لگرت و گه هانده شه مديني.

شەمدین زقریڤە دیوانی و ئیکسەر کەفیکا خریانی
سۆت، ئیدی چ سیحر نەمانە ل دەف خریانی و
هەمی بەتال کرن.

سولتان ڤەگەراندەڤە سەر عەرشی وی و ب ڤەرمانا
سولتانی، خریان ھاڤیته د زیندانیدا. نازدار ژی بو
جارا دووی رزگار کر و گەھاندە دەف بابی وی.

پشتی سوپاسی یا هرچی کری و ڤەگەراندییە د
شکەڤتیڤە، ھەر وەسا گوپالی سیحری ژی دانایە
جھیی وی، ڤەگەر یاڤە دەف سولتانی و وەکو
گەنجەکی ھەژاری میرگەھا سولتانی، داخوازی یا
کچا وی کر.

سولتان و نازدار خاتوین، ھەردوو رازی بوون و
شەمدین بو زاقایی سولتانی.

ھەفت روژ و ھەفت شەڤان، دیلان و شەھیان ل
سەرانسەری میرگەھا سولتانی ھاتنە کرن،

شەمدین بۆ پسمیرهکی ژ راستا و د تەلارا
سولتانیقە دژیا.

ئەو دناف کەیف و خوۆشی یین خوهدا مان.

خرپان ژی ما د زیندانیقە ، هەتا چووێه بەر
دلوقانی یا خودی.

ئەز ژی هاتمهقە و... کەسی چ نەدا من!

*